

TYÖ JOUSTAA PERHEEN MUKAAN

Aino Haikaran työpaikalla panostetaan perheystävällisyyteen.

Työajan joustot ja mahdollisuus etäpäiviin helpottavat kolmilapsisen perheen arkea.

Tänä keväänä perheen molemmat vanhemmat ovat tehneet lähinnä etätöitä.

TEKSTI LEENA SALOKOSKI KUVAT SUSANNA KEKKONEN

Ulkona on vielä hämärää, kun helsinkiläisessä omakotitalossa valmistaudutaan loman jälkeiseen maanantaihin. **Venny**, 13, selaa puhelintaan, ja **Vivian**, 11, keittää aamupuuroa. **Lilja**, 8, heiluu rottinkisessa riippukeinussa valmiina lähtöön.

Yleensä lapset hoitavat aamuhommansa itsenäisesti, ja äiti **Aino Haikara** on puoli kahdeksan aikaan jo matkalla töihin. Perheen isän työpäivä alkaa tätäkin aikaisemmin.

– Onhan tämä uusi elämänvaihe, kun ei tarvitse viedä ketään päivähoidon. Se helpottaa arkea todella paljon, Haikara toteaa.

Kun aamiainen on syöty ja hampaat pesty, on aika toivottaa hyvää koulu- ja

työpäivää. Aino Haikara istuu autoon ja suuntaa työpaikalleen Munkki-vuoreen, viidentoista kilometrin päähän kotoa.

Perheystävälliseksi työpaikaksi

Kun Haikara pysäköi autonsa työpaikan pihaan, kello on hieman yli kahdeksan. Työmatkaan kuluu aamuruuhkassa noin puoli tuntia.

Haikara työskentelee tilintarkastustehtävissä Grant Thorntonilla, joka on yksi Suomen suurimmista tilintarkastus- ja asiantuntijapalveluja tarjoavista yrityksistä.

Helsingin toimipisteessä on 50 työntekijää, joista vasta pieni osa on saapunut toimistolle Haikaran aloittaessa työt. Työntekijöillä on joustava työaika, ja osa ahertaa asiakkaiden toimitiloissa.

Grant Thornton on osallistunut vuodesta 2018 Väestöliiton Perheystävällinen työpaikka -ohjelmaan. Sen ansiosta myös Haikaran ja hänen perheensä arkeen vaikuttavia käytäntöjä on arvioitu ja kehitetty entistä parempaan suuntaan.

– Olen ollut täällä töissä 15 vuotta, ja mielestäni suhtautuminen työntekijöiden perheisiin on aina ollut myönteistä. Jäin itse ensimmäistä kertaa äitiyslomalle vuonna 2006 ja tein töitä osa-aikaisesti, kun lapset olivat pienempiä.

Viime vuosina perheystävällisyydestä on puhuttu Haikaran työpaikalla paljon, ja aihetta koskevat käytännöt on kirjoitettu paperille: etätyöskentely on mahdollista, työajan joustoista voi aina neuvotella, ja kiiretilanteisiin palkataan lisää työvoimaa. 🐦

► **AAMUTOIMET.** Haikaran perheen lapset osaavat jo hoitaa aamutoimet itsenäisesti, mutta silti on mukavaa tehdä asioita yhdessä vanhempien kanssa. Vivian ja Lilja harrastavat voimistelua, ja tänään illalla on Liljan harjoitukset. Koska äiti tekee pitkän työpäivän, on isän vuoro viedä tytär harrastukseen.

►► **LUOVUUS.** Tilintarkastustyö on haastavaa ongelmanratkaisua, jolle Haikara kaippaa vastapainoksi konkreettista käsillä tekemistä. Hän on rakentanut miehensä kanssa kaksi taloa ja remontoinut toiset kaksi työuransa aikana. Tämä koti valmistui kesällä 2019, ja seuraavaksi alkavat pihatyöt.

SESONKITYÖ. Aino Haikaran työssä kevät on kiireisintä aikaa, kun yritysten tilinpäätöksiä tarkastetaan. Työmäärän epätasainen jakautuminen vuodenvaihteeseen sopii hänelle. Töistä voi pitää vapaata silloin, kun tehtävää on vähemmän. Kesällä ja joulun aikaan Haikaralla on pitkät lommat.

Yrityksessä on otettu käyttöön myös lapsenhoitopalvelu, josta saa halutessaan sairaalle lapselle hoitajan kotiin. Tätä palvelua Haikara ei ole vielä käyttänyt.

Pian Grant Thornton hakee Väestöliiton perheystävällinen työpaikka -sertifikaattia, joka myönnetään, jos kehittämistyössä asetetut tavoitteet saavutetaan ja tulos näkyy henkilöstökyselyssä. Arvioinnin tekevät Väestöliiton asiantuntijat.

Toimistossakin voi leikkiä

Hiljainen toimisto alkaa heräillä eloon: ihmiset asettuvat avokonttorin työpisteisiin ja hakevat taukahuoneesta kahvia. Kuuluu pientä puheensorinaa, kun kollegat tervehtivät toisiaan.

Erikoisuutena toimistossa on työttilä, johon ovat tervetulleita myös työntekijöiden lapset. Sillä jos tilanne vaatii, lapsen voi ottaa mukaan töihin. Työhuoneeseen on varattu heille leluja, pelejä ja pieni piirustuspyötyä.

Aino Haikara arvioi näkevänsä pientä väkeä toimistolla muutaman kerran kuukaudessa, joten

aivan tavallinen näky lapset eivät työpaikalla ole. Useamminkin he olisivat tervetulleita. Haikaran omat lapset eivät ole vielä käyttäneet leikkihuonetta, joka saatiin käyttöön viime kesänä, kun toimisto muutti uusiin tiloihin.

– Siitä tulee niin hyvä fiilis, kun näkee lapsen toimistolla. Tai jos joku on vaikka ottanut koiransa mukaan työpäivän ajaksi!

Näkemyksen jakavat myös Haikaran kollegat **Heidi Jääskeläinen, Linda Dettmann ja Juha-Pekka Keimmo**. Heillä kaikilla on joko koululäisiä tai pienempiä lapsia, jotka ovat osallistuneet toimiston puurojuhlaan ja Lapsi mukaan töihin -päivään.

Teemapäivät ovat mukava osa yrityksen vuodentkiertoa, mutta ne eivät ole perheystävällisyyden ydin. Se on toimiva arki.

– Minulle tärkein jousto työpäiviin on se, että voin pitää etäpäiviä. Aikaa säästyy esimerkiksi matkoissa, jos keskellä päivää täytyy käyttää vaikka lapsi hammaslääkärissä, Dettmann sanoo.

Joustoa eri elämäntilanteisiin

Työporukka arvostaa myös sitä, ettei perheystävällisyyttä ajatella vain lapsiperheiden asiana. Joustoja voi käyttää myös silloin, jos esimerkiksi iäkkäät vanhemmat tarvitsevat hoitoa tai vaikka tärkeä harrastus tai opinnot vaativat aikaa. Jokaisen tilanne mietitään tapauskohtaisesti.

Nyt kun Aino Haikaran lapset ovat jo koululaisia, hän tekee töitä täysiaikaisesti. Äitiys- ja vanhempainvapaiden jälkeen hän teki yhteensä neljä vuotta 60–80-prosentista työaika. Myös pidemmät vanhempainvapaat olisivat olleet Haikaralle taloudellisesti mahdollisia, mutta hän halusi takaisin töihin.

– Oli mukavaa, kun viikonloppu alkoi jo torstaina. Perjantaisin olimme lasten kanssa kotona

rennosti, leivoimme tai kävimme jossain mukavassa paikassa. Minulle ei olisi sopinut kuuden tunnin työpäivä viitenä päivänä viikossa, vaan halusin nimenomaan yhden kokonaisen vapaa-päivän lisää.

Kiire iskee keväisin

Haikara pitää siitä, että työtä tehdään tiukalla tahdilla silloin, kun tehtävää on. Tänä päivänä työllistämällä on muun muassa harjoittelijan tekemän työn tarkastaminen. Lounaan Haikara syö keskipäivällä yhdessä työtovereiden kanssa. Tauolla ehditään jutella suomalaisesta nykyaikaisesta ja taiteilija Kuutti Lavosesta.

Tilintarkastusajalla on meneillään vuoden kiireisin aika. Yritysten tilinpäätökset valmistuvat

▼ YHTEYDENPITO. Joskus lapsilla tulee äidilleen asiaa työpäivän aikana, mutta kaikkiin viesteihin tämä ei vastaa. – Olen sanonut, että älkää ottako yhteyttä aivan turhista asioista. Yritän vähentää työasioiden valumista vapaa-ajalle ja toisinpäin. Jos olen töissä illalla ja myös puolisoni joutuu olemaan töissä, niin silloin vastaan aina lasten viesteihin ja puheluihin.

▼ YKSIN JA TIIMISSÄ. Noin puolet tilintarkastustyöstä on Haikaran mukaan yksin tekemistä ja puolet yhteistyötä tiimin ja asiakkaan kanssa. Kollegoiden kanssa käydään läpi vaikeita asiakastapauksia, tehdään työnjakoa ja suunnitellaan aikatauluja.

▲ TYÖNANTAJA JOUSTAA. Linda Dettmann, Aino Haikara, Heidi Jääskeläinen ja Juha-Pekka Keimmo pohtivat, onko enää nykyaikaa, että ollaan joko kokoaikaisesti töissä tai kotona. Heidän mukaansa työn tulee joustaa elämäntilanteen mukaan. – Olisin ollut pidempään kotona lapsen kanssa, jos työnantaja ei olisi mahdollistanut osa-aikaista työntekoa, Jääskeläinen sanoo.

◀ TYÖAJAN SEURANTA. Aino Haikaran työpaikalla pyritään siihen, ettei ylitöitä pääsisi kertymään liikaa ja että vapaat voi myös pitää.

alkuvuodesta, ja tarkastuksen sesonkiaikaan Haikaran työpäivät ovat keskimäärin 9,5 tunnin mittaisia. Joskus hän tekee töitä iltaisin ja viikonloppuisin, ja silloin tällöin päivä venyy 12 tunnin mittaiseksi. Näinä aikoina Haikaran puoliso ottaa isomman vastuun lasten arjesta ja jää kotiin, jos pienin sairastuu. Kiireaikojen ulkopuolella sairauspäivät hoitaa Haikara.

– Kukaan ei edellytä, että teen töitä viikonloppuisin. Se on oma valintani. Työni on hyvin itsenäistä, ja voin vaikuttaa sen sisältöön. En käy töissä, koska on pakko, vaan koska haluan. Minulle työ on myös omaa aikaa ja harastus.

Työ ei tule vapaalle

Joululomalla Aino Haikara huristeli perheensä kanssa autolla Yhdysvalloissa melkein kuukauden

päivät. Silloin pakolliset työt sai tehtyä etänä. Pitkien kevätkuukausien vastapainoksi hän pitää myös kuuden seitsemän viikon kesäloman, eivätkä työpäivät syksyin yleensä veny 7,5 tuntia pidemmiksi. Lomaa kertyy ylitöistä, ja usein Haikara ottaa myös lomarahat vapaana.

– Yritän pitää aika tarkan rajan työn ja vapaa-ajan välillä. Syksyllä en pääsääntöisesti ota läppäriä ollenkaan kotiin eivätkä työ sähköpostit tule omaan puhelimeeni.

Tänään Aino Haikaran työpäivä on pitkä. Kun asiakkaan konsernitilinpäätöksen lukuja on verrattu erillisyyhtiöiden lukuihin ja varmistettu, että kaikki täsmää, kello on jo kahdeksan.

On aika lähteä kotiin. Siellä odottaa puolison valmistama illallinen ja tyttäret. Heidän kanssaan Haikara käy lyhyet iltajuttelut ennen nukkumaanmenoa. ●

▲ **LAPSI MUKAAN TÖIHIN.** Tänään Grant Thorntonin leikkitila on tyhjiällä, mutta seinään kiinnitetyt piirustukset kertovat pienistä vieraista.

► **POIKKEUSKEVÄT.** Tänä kevään Aino Haikara, kuten moni muukin, siirtyi kokonaan etätöihin kotiin. – Työkalut kyllä toimivat, mutta töiden teko ja kolmen lapsen kotiopetus on ollut rankka yhtälö, vaikka vanhin pärjää jo hyvin itsenäisesti. Päivät ovat olleet pitkiä.

Kolumni

Kuuntele ja kunnioita

Viime syksynä esikoistytäreemme aloitti opinnot yläasteella. Kun varkein olemme havahtuneet siihen, että kotonamme asuu teini-ikäinen. Lapsen aika kuluu yhä enemmän kavereiden kanssa. Etenkin nuorisotalolla pingiksen peluusta on tullut viime kuukausina yksi mieluisimmista ajanviettotavoista.

Meille aikuisille ajatus nuorisotalolla nuokkuvasta teinistä on kuitenkin ajoittain pelottava. Vaimoni kanssa olemme yrittäneet ymmärtää, mihin teinin kanssa pitäisi vetää rajat. Olemme luottaneet lastemme kasvatuksessa avoimuuteen, mutta samalla kuitenkin täytyy vetää jotkin rajat.

Keskustelu nuorisotalolla käynnin rajoista ei ole ollut helppoa. Asiaa on ajoittain kärjistänyt myös se, että siinä missä isä on vähän hövelimpi, äidillä on taipumus vetää tarkemmat rajat. Siksi lapset kysyvätkin joskus ensin äidiltä ja sitten uudestaan isältä.

Eräänä iltana istuimme kolmestaan pohtimaan asiaa, ja pikkuhiljaa keskusteluyhteys löytyi juuri oman ja vaimoni näkemysten keskinäisten vastakkainasetteluiden kautta. Usein nimittäin vastakkainasettelut molemmin puolin huomioiden löytyy ratkaisu, joka ei ole kompromissi, vaan ennemminkin jonkinlainen hegeliläinen synteesi aiemmista rajanvedoista.

William Isaacs kirjoittaa teoksessaan *Dialogue* kahdesta eri kommunikaatiotyypistä: dialektiikasta ja dialogista. Dialektiikassa

väitteet asetetaan toisiaan vastaan ja tuloksena on jommankumman voitto. Dialogissa puolestaan pyritään kuuntelemaan ja ymmärtämään.

Samalla tavoin lapsen kanssa viestiesä on hyvä pitää mielessä, että lapsen näkökulma saattaa olla sellainen, jota kumpikaan vanhempi ei yksin ymmärrä. Tuomalla näkökulmien koko kirjon keskusteluun on mahdollista avata dialoginen keskusteluyhteys. Sen lopputulemana löytyy ratkaisu, jota kukaan ei olisi osannut yksin kehittää.

Isaacsin esittämä metodi dialogin avaamiselle on yksinkertainen: Kuuntele, kunnioita toista ja pidättäydy arvostelemasta, vaikkeet heti ymmärtäisikään toisen näkökulmaa. Kun puhut, puhu suoraan, mutta ennen kaikkea kuuntele enemmän kuin puhut.

Teininkin kanssa löytyivät lopulta toimivat raamit, joihin myös me vanhemmat olimme tyytyväisiä. Tuskin olisimme saaneet aikaan yhtä toimivaa ratkaisua ilman kaikkien erilaisia ja keskenään vastakkaisia näkökulmia.

Lapsen kanssa viestintä on usein jonkinlaista paradoksin, ristiriidan, kanssa elämistä. Uusi kohtaa vanhan, eikä kumpikaan ole absoluuttisesti oikeassa. Kun viestinnän kanavan pitää auki, voi paradoksisista kasvaa esiin näkökulmia, joita lapsi tai aikuinenkaan ei olisi yksin hoksannut keksiä. ●

LAURI JÄRVILEHTO

Lauri Järvilehto on filosofian tohtori ja Aalto-yliopiston työelämäprofessori, jota kiinnostavat ajattelu, oppiminen ja maailman visaisten ongelmien ratkaiseminen.

”Pidättäydy arvostelemasta, vaikkeet heti ymmärtäisikään toisen näkökulmaa.”